

В. О. Бойко,
*студент IV курсу 7 групи
Слідчо-криміналістичного інституту,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ПОНЯТТЯ «ЗЛІСНЕ ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ»: СПІРНІ МОМЕНТИ

У чинному кримінально-виконавчому законодавстві факт вчинення злісних порушень засудженими і правові наслідки такої поведінки визначаються по-різному. Аналіз норм дає підстави зауважити, що не завжди зміст і сутність цих понять є тотожними. Для обґрунтування цієї позиції звернемося до окремих кримінально-правових норм у тій частині, де йдеться саме про злісність порушення засудженими порядку відбування покарання, а також до думок різних науковців та спробуємо з'ясувати істину. Нині у кримінально-виконавчому законодавстві України використовуються два поняття, якими можна позначити неодноразові ц систематичні порушення засудженими вимог встановленого порядку відбування покарання: «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання» і «злісний порушник встановленого порядку відбування покарання» [1, с. 111].

Отже, розглянемо та спробуємо пояснити кожен з указаних термінів.

Згідно зі ст. 133 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК) злісним порушником встановленого порядку відбування покарання є засуджений, який не виконує законних вимог адміністрації, необґрунтовано відмовляється від праці (не менш як три рази протягом року); припинив роботу з метою вирішення трудових та інших конфліктів; уживає спиртні напої, наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги чи інші одурманюючі засоби; виготовляє, зберігає, купує, розповсюджує заборонені предмети; а також вчинив протягом року більше трьох інших порушень режиму відбування покарання, за умови, якщо за кожне з цих порушень за постановою начальника колонії або особи, яка виконує його обов'язки, були накладені стягнення, що достроково не зняті або не погашені у встановленому законом порядку [5].

Як бачимо, закон визнає засудженого злісним порушником встановленого порядку відбування покарання, якщо він або одноразово вчинив конкретне порушення встановленого порядку відбування покарання, або протягом року вчинив більше трьох інших порушень режиму відбування покарання, тобто робив це систематично. Слід констатувати, що при наявності трьох повторюваних діянь

винного злісним порушенням має визнаватися лише третє, за умови, що за перші два діяння до засудженого були застосовані дисциплінарні заходи стягнення, які не зняті й не погашені в установленому законом порядку. «Звання» злісного порушника встановленого порядку відбування покарання зберігається за засудженим протягом 6 місяців, якщо не буде вчинене нове правопорушення чи стягнення, котре стало підставою для віднесення засудженого до розряду злісних порушників [1, с. 111].

Щодо самого поняття «злісність», то як у теорії, так і на практиці стосовно нього виникли певні розбіжності. Серед учених, стверджує Ю. В. Орел у своїй праці «Злісне порушення встановленого порядку відбування покарання» [3, с. 665], немає єдиної точки зору на ознаки «злісності» порушення режиму. Так, одні автори розглядали це поняття стосовно діяння, що полягало в систематичному порушенні встановленого порядку відбування покарання у виправній установі. Другі вважали, що, визнаючи злісним систематичне, грубе, умисне порушення режиму, не можна заперечувати й можливості визнання злісним одиничного порушення, вчиненого засудженим. Треті визнавали особу злісним порушником за умови застосування до нього певних заходів стягнення або їх накладення визначеними особами. Існувала також думка про те, що злісним може бути тільки одиничне порушення засудженого, демонстративне або вчинене у зухвалій формі, що свідчить про явне небажання засудженого виконувати встановлені правила поведінки, що виражає явну неповагу до виправної установи.

Як зазначає В. М. Трубников, для того, щоб визнати порушення вимог режиму злісним, слід мати не один акт порушення, а систематичне їх порушення [4, с. 218].

Поняття «злісний порушник відбування покарання» і «злісність порушення встановленого порядку відбування покарання» не тотожні. З огляду на кількісний показник наявність декількох порушень є підставою для визнання системи правопорушень як злісного порушення встановленого порядку відбування покарання без урахування ступеня впливу на засуджену особу [2, с. 216]. Зміст другого поняття спирається більше на людські якості засудженого, а не на самі його вчинки. Мається на увазі, що оцінці підлягає не те, якої тяжкості було порушення (вчинювана дія), а саме якими був психічний стан засудженого та його ставлення до вчинюваних порушень відбування покарання. Зокрема, Ю. В. Орел стверджує, що науковці також не можуть чітко дати відповіді щодо відмежування змісту даних понять [3, с. 665].

Отже, йдеться про доцільність удосконалення понятійного апарату. Актуальним є уніфікація вживаних у законодавстві термінів, пов'язаних зі

злісністю порушень порядку відбування покарання як за змістом і сутністю, так і за правовими наслідками, оскільки ефективне правозастосування можливе лише за умови використання у законодавстві ідентичних, однакових понять.

Список літератури

1. Автухов К.А. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. / К. А. Автухов; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків: Право, 2014. – 152 с.
2. Левчук Є. М. Наукові підходи до визначення поняття «злісний порушник установленого порядку» / Є. М. Левчук // Митна справа: наук.-аналіт. журн. № 5 (101). – 2015. – Ч. 2. – С. 214–219.
3. Орел Ю. В. Злісне порушення встановленого порядку відбування покарання / Ю. В. Орел // Форум права: електронне наук. фахове вид. – 2011-2012. – С. 664–671.
4. Трубников В. М. Понятие злостного нарушения правил режима отбывания лишения свободы / В. М. Трубников // Проблемы социалистической законности на современном этапе коммунистического строительства: краткие тез. докл. и науч. сообщ. респ. науч. конф. (21–23 нояб. 1978 г.). – Харьков: Изд-во Харьков. юрид. ин-та, 1978. – С. 217–218.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України / Ред. від 05.01.2017: [Електронний ресурс] <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батоба» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.